

Data: 16.06.2022

Dotyczy: [Rzeczpospolita](#)

WIĘKSZE UPRAWNIENIA RAD NADZORCZYCH W SPÓŁKACH KAPITAŁOWYCH

Nowelizacja Kodeksu spółek handlowych, która wejdzie w życie w połowie października zwiększa uprawnienia rad nadzorczych. Wprowadza m.in. zakaz ograniczania członkom tego organu dostępu do żądanych przez nich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień.

Rada nadzorcza, będąca wyrazem samokontroli w spółkach kapitałowych, powinna gwarantować podejmowanie działań zgodnych z interesem spółki. Nierównowaga informacji, brak konsekwencji nieudzielania informacji radzie nadzorczej, nieprecyzyjny katalog obowiązków oraz deficyt zasad określających odpowiedzialność ich członków to podstawowe i powszechnie znane bolączki dotychczasowych regulacji Kodeksu spółek handlowych (KSH).

ZADANIA RADY NADZORCZEJ

W brzmieniu przepisów, które wejdą w życie 13 października br. rada nadzorcza, wykonując swoje obowiązki, może badać wszystkie dokumenty spółki, żądać od zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku spółki w celu ochrony i realizacji jej interesu. Dotychczasowy nieprecyzyjny model udzielania radzie nadzorczej informacji i przekazywania dokumentów spółki budził szereg wątpliwości. Według tego powszechnie przyjętego schematu zarząd miał otwartą furtkę, aby utrudniać członkom rady nadzorczej wykonywanie obowiązków. Ustawa z 9 lutego 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (dalej „nowelizacja”) wprowadza obligatoryjny, dwutygodniowy termin na przekazywanie radzie nadzorczej informacji i dokumentów. Rada nadzorcza może w żądaniu określić dłuższy termin na udzielenie informacji.

Istotnym wzmocnieniem kompetencji jest wprowadzenie jednoznacznego zakazu ograniczania członkom rady nadzorczej dostępu do żądanych przez nich informacji, dokumentów, sprawozdań lub wyjaśnień.

W przypadku spółek akcyjnych ustawodawca zaproponował model stałego i bieżącego monitorowania przez radę nadzorczą działalności spółki.

Zarząd będzie zobowiązany, bez dodatkowego wezwania, do udzielenia radzie nadzorczej informacji o:

- uchwałach zarządu;
- sytuacji spółki, w tym w zakresie jej majątku;
- istotnych okolicznościach z zakresu prowadzenia spraw spółki;

- postępach w realizacji kierunków rozwoju działalności;
- transakcjach, które istotnie wpływają na sytuację majątkową;
- zmianach uprzednio udzielonych radzie nadzorczej informacji.

Informacje te powinny być przekazywane w zależności od jej przedmiotu na każdym posiedzeniu rady nadzorczej bądź niezwłocznie po ich wystąpieniu. Opisane obowiązki informacyjne mogą zostać wyłączone lub ograniczone wyłącznie w statucie spółki.

STAŁE I DORAŻNE KOMITETY...

Nowelizacja wprowadziła do polskiego porządku prawnego instytucję stałych i doraźnych komitetów, które funkcjonowały dotychczas bez wyraźnego przepisu zawartego w ustawie Uregulowane zostały przede wszystkim zasady tworzenia, skład osobowy, a także odpowiedzialność rady nadzorczej.

W przypadku spółki akcyjnej dodano możliwość delegowania członków rady nadzorczej do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych. Wprowadzono również obowiązek udzielania radzie nadzorczej informacji o podejmowanych czynnościach nadzorczych oraz ich wynikach co najmniej raz w każdym kwartale roku obrotowego.

... I ZEWNĘTRZNY DORADCA

Radom nadzorczym rozszerzono również możliwość korzystania z wiedzy zewnętrznych podmiotów posiadających szczególne kompetencje – doradców rady nadzorczej. Dzięki nowej instytucji rada nadzorcza może podjąć uchwałę w sprawie zbadania na koszt spółki określonej sprawy dotyczącej działalności spółki lub jej majątku. Doradca może zostać także wybrany w celu przygotowania określonych analiz oraz opinii. Jest zobowiązany do zachowania w tajemnicy wszystkich niemających publicznego charakteru informacji i dokumentów, które otrzymał od spółki. W przypadku spółki akcyjnej rada nadzorcza może udostępnić akcjonariuszom raport z analizy doradcy rady nadzorczej, z wyjątkiem sytuacji, w której mogłoby to zadziałać na niekorzyść spółki, spółki powiązanej lub zależnej.

ZGODA NA ZAWARCIE TRANSAKCJI

Wprowadzone nowelizacją KSH prawo holdingowe nie pozostanie bez kontroli rady nadzorczej. Wdrożone do porządku prawnego zmiany spowodują konieczność uzyskania zgody rady nadzorczej na zawarcie przez spółkę ze spółką dominującą, zależną lub powiązaną transakcji, której zsumowana wartość w okresie roku obrotowego przekracza 10 proc. sumy aktywów spółki. Takie rozwiązanie wzmacnia nadzór rady nad majątkiem spółki. Dokonanie transakcji przez spółkę bez zgody rady nadzorczej skutkuje jej nieważnością. Regulacja ta została wprowadzona wyłącznie w spółce akcyjnej i może zostać modyfikowana statutem spółki.

Zarząd musi przedstawić radzie nadzorczej konkretne informacje, na których podstawie udziela się zgody na zawarcie transakcji. Są to m.in. informacje o przedmiocie i wartości transakcji, drugiej stronie biorącej udział czy charakterze powiązań między spółką a pozostałymi stronami transakcji.

PRZEWODNICZĄCY, POSIEDZENIA I PROTOKOŁY

Podkreślona została również rola przewodniczącego rady nadzorczej, na którym spoczywać będzie obowiązek należytego organizowania prac rady, a w szczególności zwoływania posiedzeń. Określono również szczegółowy sposób zwoływania i

przeprowadzania posiedzeń rady nadzorczej, krąg podmiotów mogących żądać zwołania posiedzenia, możliwość odbycia posiedzenia bez formalnego zwołania, a także minimalna częstotliwość ich odbywania. Uchwały z obrad zarządu będą protokołowane, a ich szczegółowa zawartość została określona w ustawie. Protokół podpisywany będzie przez co najmniej jednego członka rady nadzorczej prowadzącego posiedzenie lub zarządzającego głosowanie.

PRZEPISY KARNE

Nowelizacja zabezpiecza również należyte wykonywanie obowiązków informacyjnych wobec członków rady nadzorczej. Zgodnie z nowym przepisem karnym nieprzekazanie informacji, dokumentów, sprawozdań lub innych wyjaśnień w terminie, przekazanie niezgodnych ze stanem faktycznym lub zatajanie danych wpływających w istotny sposób na treść tych dokumentów zagrożone będzie sankcją karną. Przewidziana jest za to grzywna w wysokości 20–50 tys. zł lub kara ograniczenia wolności. Jeśli jednak zamiar sprawcy był nieumyślny, grzywna mieści się w przedziale 6–20 tys. zł.

Podstawa prawna:

Ustawa z 9 lutego 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (DzU z 20922 r., poz. 807)

Oskar Lindner - prawnik [w krakowskim oddziale Rödl & Partner](#)

Laura Sopata - legal knowledge administrator [w warszawskim oddziale Rödl & Partner](#)

ZDANIEM AUTORÓW

Doświadczenia ostatnich 20 lat funkcjonowania Kodeksu spółek handlowych pokazały, jak bardzo konieczna była niedawno uchwalona nowelizacja. Sprawne funkcjonowanie rad nadzorczych nie może odbywać się bez bieżącego dostępu do rzetelnych informacji i dokumentacji spółki. Wyposażenie rady nadzorczej w nowe kompetencje, zwiększenie jej autonomii i dokładniejsze określenie sposobu jej funkcjonowania, podparte jednocześnie sankcją karną, należy ocenić pozytywnie. Przyjęta regulacja może potencjalnie usprawnić i zwiększyć efektywność rad nadzorczych w spółkach. Jednak to, w jaki sposób rady nadzorcze w praktyce wykorzystają nowe narzędzia, będzie można ocenić dopiero po pewnym czasie.